

Novi početak u 2020. godini: Vrijeme da se krene iznova

Autor: Valentin Inzko

Formiranje novih organa vlasti uvijek je dobra prilika da se razmisli o prethodnom mandatu i još bolja prilika za novi početak.

Ovo su postale uobičajene izjave u BiH nakon formiranja vlasti. Obično su građani razočarani po završetku svakog mandata vlasti i zbog toga mnogi napuštaju BiH.

Pitanje svih pitanja u Bosni i Hercegovini je kako prevladati prošle i sadašnje podjele i izgraditi stabilnu, prosperitetnu zemlju koja je dobra za sve. Nema sumnje da je ovo moguće, ali bi zahtijevalo promjenu političkog ponašanja i metoda. Politički lideri moraju se u potpunosti opredijeliti za politiku okrenutu zdravim kompromisima, ostaviti po strani međusobne razlike i raditi na zajedničkim ciljevima.

Kao što smo do sada vidjeli, to je u BiH puno lakše reći nego postići. Da budemo realni, međunarodna zajednica ne može i ne smije raditi posao bh. političara. To ne znači da nismo spremni da čuvamo postignuća i reforme ostvarene u post-dejtonskoj fazi i spriječimo moguće vraćanje unatrag. To znači da su za kvalitet i tempo napretka odgovorni, u prvom redu, politički zvaničnici – i građani koji ih biraju.

Ne moramo ići daleko da pronađemo inspiraciju za pozitivne promjene. Sjetimo se spora oko naziva između Skoplja i Atine,

koji je trajao više od dvije decenije. Bila su potrebna dva čovjeka na pravom mjestu, u pravo vrijeme, koji su razumjeli da je za rješavanje problema bolja saradnja nego konfrontacija i da je korisno za obje strane. Njih dvojica su shvatila duh vremena. Shvatili su da se ne možete beskonačno dugo držati nepromjenjivih stavova.

I u BiH, 2010. godine, Savjet ministara je pod predsjedavanjem Nikole Špirića proveo više od 170 zahtjeva, što je otvorilo vrata bezviznom režimu za putovanja u Evropsku uniju za sve građane Bosne i Hercegovine.

U BiH su moguće iste pozitivne promjene, ali jesu li realne? Nadajmo se najboljem. Nadajmo se da politička elita razumije duh vremena i koliko je hitno potrebno unaprijediti životni standard u zemlji. Nažalost, Bosna i Hercegovina još uvijek u određenoj mjeri tapka u prošlosti. Štaviše, čini se da se opet otvaraju neka osnovna pitanja i skreće pažnja sa trenutnih problema koji bi se morali prioritetno rješavati, kao što je zagađenost vazduha i promjene u oblasti vladavine prava i drugim oblastima. U stvari, čini se da mnogi u BiH dijele iste probleme, ali veoma je malo zajedničkih rješenja. Postojeća politička dinamika jednostavno nema smisla.

Puno je sposobnih ljudi u BiH, čak i u politici. Jasno je šta je potrebno da bi ova zemlja postala stabilna i prosperitetna demokratija, privlačna za strane ulagače. Prvo, mora da se ojača politička stabilnost. Drugo, vladavina prava mora da se drastično ojača, a borba protiv korupcije mora da postane stvarni prioritet. Konačno, administrativne procedure treba da jačaju, a ne sprečavaju ekonomski rast.

Postoji velika ekspertiza i spremnost unutar međunarodne zajednice, prvenstveno u EU i međunarodnim finansijskim institucijama, koje bi mogle pomoći BiH na putu kroz neophodne reforme. Na BiH je da prihvati pomoć svojih međunarodnih partnera.

Osim toga, postoje otvorena pitanja koja su trebala biti riješena već odavno. Na primjer, građanima Mostara već duže od decenije uskraćeno je pravo da glasaju. To je farsa. I ponižavajuće. Političke stranke imaju odgovornost da nađu rješenje za Mostar. Drugo pitanje je provođenje preporuka OSCE-ove Kancelarije za demokratske institucije i ljudska prava (ODIHR) kojima bi se poboljšala transparentnost izbornog procesa u BiH.

Provođenje odluke iz predmeta Sejdić-Finci i dalje predstavlja međunarodnu obavezu BiH. Takođe je potpuno neprihvatljivo da odluka Ustavnog suda kojom se uvodi konstitutivnost Srba u Hercegovačko-neretvanskom kantonu nije provedena ni nakon jedne decenije.

Takođe, naravno, mora se završiti imenovanje nove Vlade FBiH kao i dvije kantonalne vlade. Dok se to ne uradi – a to je nešto što se davno moralo uraditi – zvaničnici i dalje moraju da vrijedno obavljaju svoje dužnosti. Savršen primjer je činjenica da je imenovanje sudija Ustavnog suda FBiH zastalo na nivou Predsjedništva FBiH bez ikakvog opravdanog razloga.

Godina koja je pred nama objektivno će biti jako zahtjevna, posebno zbog lokalnih izbora. Nadam se da je političari neće napraviti još težom, svojom nerazumnom, konfliktnom i često uvredljivom retorikom i potezima – koji govore puno o njima samima, ali ničim ne doprinose poboljšanju stanja u zemlji.

Završiću riječima svjetski poznate dobročiniteljke rođene u našem komšiluku, u današnjoj Sjevernoj Makedoniji, Majke Tereze: *“Juče je prošlo. Sutra još nije došlo. Imamo samo danas. Počnimo.”*